

Preferencje partyjne Polaków w połowie listopada 2002 r. *(tuż po II turze wyborów samorządowych)*

Warszawa, listopad 2002 roku

- Po wyborach samorządowych (podobnie jak przed I turą głosowania) zainteresowanie Polaków wyborami parlamentarnymi było – na poziomie aktualnie uzyskiwanych deklaracji – mniejsze niż samorządowymi. Pełną gotowość wzięcia udziału w wyborach do Sejmu – gdyby miały się one odbywać tydzień po II turze wyborów samorządowych – zadeklarowała niewiele więcej niż jedna trzecia badanych. Osoby, które deklarowały, że „raczej by zagłosowały” stanowiły 22%. Ponad jedna trzecia osób wykluczyła możliwość pójścia do urn (12% - raczej, a 25% - zdecydowanie).
- Wśród osób o sprecyzowanych preferencjach partyjnych, które zadeklarowały („zdecydowanie” lub „raczej”) gotowość wzięcia udziału w wyborach do Sejmu liczący się wynik uzyskało sześć ugrupowań: 31% poparcia otrzymało SLD, 16% - PSL (to najwyższy odnotowany wynik tej partii od 1994 r.), 13% - PiS, 12% - Samoobrona, 8% - PO (to najniższy z notowanych wyników tej partii) i 7% - LPR. Pozostałe ugrupowania otrzymały rezultaty poniżej pięcioprocentowego progu: po 2% zebrały: UP, UW, KPEiR i ZChN. Poparcie jednego na stu badanych odnotowaliśmy w stosunku do UPR, SKL-RNP, PLD i RS. Jeszcze mniej osób skłonnych było opowiadać się za PWN, PPS, Alternatywą, Konfederacją, Razem Polsce, SD i PUG. Chęć głosowania na partie inne niż wymienione wyrażał jeden na stu badanych.

TNS OBOP

ul. Dereniowa 11, 02 776 Warszawa

Tel: (48 22) 648 2044 (-46), 644 9995 Fax: (48 22) 644 9947 e-mail: obop@obop.com.pl www.obop.com.pl

Cytowanie, publiczne odtwarzanie, kopiowanie oraz wykorzystywanie w innej formie danych, informacji i opracowań zawartych w tej publikacji jest dozwolone pod warunkiem podania źródła.

W połowie listopada – zaraz po drugiej turze głosowania, w której wybieraliśmy wójtów, burmistrzów i prezydentów miast – przeprowadziliśmy pierwszy po tegorocznych wyborach samorządowych pomiar preferencji partyjnych Polaków¹. Poprzedni sondaż miał miejsce równo miesiąc wcześniej – dwa tygodnie przed pierwszą turą głosowania.

Gotowość głosowania

Zainteresowanie udziałem w wyborach parlamentarnych (szacowania frekwencji dokonujemy na podstawie deklaracji „zdecydowanie tak”) jest mniejsze niż wyborami samorządowymi dwa tygodnie przed tamtym głosowaniem (wówczas zdecydowaną gotowość uczestniczenia w wyborach samorządowych deklarowało 41% respondentów). Teraz tylko niewiele więcej niż jedna trzecia badanych zgłaszała gotowość uczestniczenia w wyborach parlamentarnych. Tyle samo osób wyklucza możliwość pójścia do urn (12% - raczej, a 25% - zdecydowanie). Wśród pozostałych respondentów 22% odpowiadało „raczej tak”, a 4% - „trudno powiedzieć”.

GDYBY W NAJBLIŻSZĄ NIEDZIELĘ ODBYŁY SIĘ WYBORY DO SEJMU, TO CZY WZIĄŁBY(ĘŁABY) PAN(I) W NICH UDZIAŁ

(Dane w proc.)	Late poll	PKW	11-13. V.'02	25-27. V.'02	6-8. VII'02	3-5. VIII.'02	24-26. VIII.'02	7-9 IX.'02	21-23 IX'02	5-7 X.'02	12-14. X.'02	12-14. XI.'02	
Zdecydowanie tak	46,4	46,29	38	38	36	35	39	40	39	40	38	37	
Raczej tak			25	21	29	25	25	23	27	28	28	22	
Raczej nie			10	11	8	9	10	10	10	10	8	10	12
Zdecydowanie nie			20	24	21	25	19	21	19	19	18	18	25
Trudno powiedzieć			7	6	6	6	7	6	5	6	6	6	4

Preferencje partyjne

Po wyborach samorządowych odnotowaliśmy dwie interesujące zmiany w rankingu partyjnym, w stosunku do wcześniejszych wyników. Wyraźnie wzrosło poparcie dla Polskiego Stronnictwa Ludowego, które to ugrupowanie teraz osiągnęło najwyższy wynik od ośmiu lat (15% - lipiec 2001). Natomiast minimalnie pogorszyły

¹ Sondaż TNS OBOP zrealizowany w dniach 12-14 listopada 2002 r. na reprezentatywnej, losowej 956-osobowej ogólnopolskiej próbie osób od 18 roku życia. Maksymalny błąd statystyczny dla takiej wielkości próby wynosi +/-3%, przy wiarygodności oszacowania równej 95%.

się notowania Platformy Obywatelskiej, która w efekcie uzyskała teraz najniższy z dotychczas notowanych wyników.

Wśród osób o sprecyzowanych preferencjach, które zadeklarowały („raczej” lub „zdecydowanie”) gotowość wzięcia udziału w wyborach parlamentarnych liderem pozostaje SLD, które otrzymuje 31% głosów. Poza tymi trzema partiami w Sejmie – gdyby teraz odbywały się wybory – znalazłyby się jeszcze Prawo i Sprawiedliwość, Samoobrona i Liga Polskich Rodzin.

KANDYDATÓW KTÓREJ PARTII LUB UGRUPOWANIA POPARŁ(A)BY PAN(I) W WYBORACH DO SEJMU

	Late poll	3.IX.'01 PKW	11-13. V.'02	25-27. V.'02	6-8. VII.'02	3-5. VIII.'02	24-26. VIII.'02	7-9. IX.'02	21-23. IX.'02	5-7. X.'02	12-14. X.'02	12-14. XI.'02
Sojusz Lewicy Demokratycznej – SLD (L. Miller)			31	29	25	28	35	32	32	30	32	31
Polskie Stronnictwo Ludowe – PSL (J. Kalinowski)	9,35	8,98	10	8	10	8	9	8	10	10	11	16
„Prawo i Sprawiedliwość” (L. Kaczyński)	8,94	9,50	13	12	11	16	10	13	11	14	12	13
Samoobrona Rzeczypospolitej Polskiej (A. Lepper)	10,28	10,20	12	15	14	13	12	11	16	14	13	12
Platforma Obywatelska Rzeczy- pospolitej Polskiej (M. Płażyński)	12,25	12,68	13	12	12	12	12	9	11	13	10	8
Liga Polskich Rodzin (M. Kotlinowski)	7,51	7,87	6	8	13	11	9	13	8	8	8	7
Unia Pracy – UP (M. Pol)			3	3	2	2	1	2	2	1	1	2
Unia Wolności – UW (W. Frasyniuk)	3,19	3,10	5	5	5	3	3	4	4	4	3	2
Krajowa Partia Emerytów i Rencistów (T. Mamiński)			1	1	1	1	1	0	1	0	1	2
Zjednoczenie Chrześcijańsko- Narodowe – ZChN (J. Kropiwnicki)	-	-	1	1	1	1	1	1	1	0	1	2
Unia Polityki Realnej – UPR (J. Korwin-Mikke)	-	-	2	2	1	2	1	3	1	1	1	1
Stronnictwo Konserwatywno Ludo- we – Ruch Nowej Polski (A. Balazs)	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Partia Ludowo-Demokratyczna (R. Jagieliński)			0	0	1	0	1	1	0	1	1	1
Ruch Społeczny (K. Piesiewicz)	-	-	0	1	0	0	1	0	1	1	1	1
Polska Wspólnota Narodowa (B. Tejkowski)	0,12	0,02	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Polska Partia Socjalistyczna - PPS (Z. Puchajda)	0,11	0,10	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0
Alternatywa Partia Pracy (D. Podrzycki)	0,43	0,42	1	1	1	1	1	2	0	1	1	0
Konfederacja (A. Słomka)	0,01	-	0	0	1	0	1	1	1	1	1	0
Razem Polsce (A. Macierewicz)	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	1	0
Stronnictwo Demokratyczne – SD (A. Arendarski)			0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Polska Unia Gospodarcza (W. Kornowski)	0,06	0,06	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0
Inne partie	-	-	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1
Koalicja Sojusz Lewicy Demokratycznej – Unia Pracy”	41,51	41,04	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Akcja Wyborcza Solidarność Prawicy	5,71	5,60	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Na kartach umieszczono nazwy partii i koalicji wg kolejności alfabetycznej. Przy ich nazwach, w nawiasach podano nazwiska liderów. Prezentowane w tabeli wyniki preferencji odnoszą się do wszystkich uprawnionych do głosowania osób, które zadeklarowały („zdecydowanie” lub „raczej”) gotowość wzięcia udziału w wyborach i które wiedziały, na jakie z wyszczególnionych na liście – lub inną niż wymienione partie zagłosować.

Wynik 0% poparcia dla partii oznacza, że elektorat tego ugrupowania może stanowić mniej niż 1% lub może kształtować się na poziomie 1% (po uwzględnieniu wyniku uzyskanego po przecinku i błędzie statystycznego)

Poza wymienioną szóstką ugrupowań, żadne inne nie miałyby szans na wejście do parlamentu. Na tym tle relatywnie najkorzystniej wypadły Unia Pracy, Unia Wolności, Krajowa Partia Emerytów i Rencistów oraz Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe – uzyskały po 2% wskazań.

* * *

Wśród osób, które zadeklarowały gotowość wzięcia udziału w wyborach do Sejmu 22% nie było zdecydowanych któremu z ugrupowań przekazać głos. Gdyby respondentów tych uwzględnić w podstawie procentowania przy przeliczaniu wyników poparcia dla partii, rezultaty poszczególnych ugrupowań byłyby odpowiednio niższe.

GDYBY W NAJBLIŻSZĄ NIEDZIELĘ ODBYŁY SIĘ WYBORY DO SEJMU, TO CZY WZIĄŁBY(ĘŁABY) PAN(I) W NICH UDZIAŁ(a)

		DANE W PROC.					LICZBA OSÓB
		zdecydowanie tak	raczej tak	raczej nie	zdecydowanie nie	trudno powiedzieć	
OGÓŁEM		37	22	12	25	4	956
PŁEĆ	mężczyźni	42	20	10	24	3	462
	kobiety	33	23	13	26	5	493
WIEK	18-24 lata	23	27	15	33	2	163
	25-34 lata	32	22	13	29	5	164
	35-44 lata	37	23	9	24	7	189
	45-54 lata	42	22	13	18	5	174
	55-64 lata	50	21	10	17	2	113
	65 i więcej lat	44	16	8	28	4	152
WYKSZTAŁCENIE	podstawowe	29	25	16	27	4	242
	zasadnicze zawodowe	35	20	13	27	6	297
	średnie i pomaturalne	40	23	8	25	4	321
	wyższe i licencjat	54	18	11	16	2	93
MIEJSCE ZAMIESZKANIA	wieś	38	27	11	18	5	351
	miasta do 20 tys.	32	24	13	29	2	115
	miasta 20-100 tys.	41	17	11	28	4	195
	miasta 100-500 tys.	34	17	14	30	5	182
	miasta pow. 500 tys.	38	21	8	31	3	113
GRUPA SPOŁECZNO - ZAWODOWA	kierownicy, specjaliści	52	21	8	16	3	63
	prywatni przedsiębiorcy	45	24	15	14	2	33
	pracownicy administracji i usług	30	25	11	31	3	97
	robotnicy	32	17	14	30	8	130
	rolnicy	44	32	11	6	7	69
	gospodynie domowe	27	35	12	26		46
	emeryci	46	13	12	26	2	197
	renciści	50	20	4	22	5	84
	uczniowie i studenci	28	30	13	27	1	84
bezrobotni	23	25	14	31	7	149	
PRAKTYKI RELIGIJNE	regularnie praktykujący	41	23	11	19	6	567
	nieregularnie praktykujący	30	25	13	29	3	236
	niepraktykujący	35	13	12	40	1	152
SAMOOCENA SYTUACJI MATERIALNEJ	dobra	48	19	7	27		98
	średnia	41	22	11	23	4	576
	zła	25	24	14	29	7	277
ZAINTERESOWANIE POLITYKĄ	w ogóle się nie interesują	12	19	15	46	7	199
	raczej się nie interesują	30	27	14	24	5	372

	raczej się interesują	55	20	8	15	2	318
	bardzo zainteresowani	66	11	3	17	3	65
POGLĄDY POLITYCZNE	lewicowe	59	16	7	16	2	172
	centrolewicowe	46	23	4	26	1	76
	centroprawicowe	51	28	8	10	3	68
	prawicowe	50	21	12	15	3	159
	trudno powiedzieć	22	24	15	34	6	479

a Dane TNS OBOP; Sondaż realizowany w dn. 12-14 listopada 2002 r.

KANDYDATÓW KTÓREJ PARTII LUB UGRUPOWANIA POPARŁ(A)BY PAN(I) W TAKICH WYBORACH?

- wyniki wśród osób mających sprecyzowane preferencje, które zadeklarowały gotowość głosowania -

1.Alternatywa Partia Pracy; 2.Konfederacja; 3.KPEiR; 4.LPR; 5.PLD; 6.PO; 7.PPS; 8.PUG; 9.PWN; 10.PSL; 11.PiS; 12.Razem Polsce; 13.RS; 14.Samoobrona; 15.SLD; 16.SD; 17.SKL-RNP; 18.UPR; 19.UP; 20.UW; 21.ZChN; 96.inne (a,b)

		DANE W PROC.																		LICZBA OSÓB
		1	3	4	5	6	7	9	10	11	13	14	15	17	18	19	20	21	96	
OGÓŁEM		0	2	7	1	8	0	0	16	13	1	12	31	1	1	2	2	2	1	439
PŁEĆ	mężczyźni		2	4	1	8			19	12	1	13	32	1	2	1	1	2	1	231
	kobiety	1	3	10		7	0	1	12	14	0	10	31	1	0	4	3	2	1	208
WIEK	18-24 lata			4	1	11			26	1	2	9	39	2	2				2	59
	25-34 lata	2	1	8		10		3	17	15		12	27			4	3			62
	35-44 lata		2	5		4			17	15	1	20	22			5		5	3	91
	45-54 lata		1	7		11			14	13		14	34			1	5	0	2	93
	55-64 lata		4	8		6	0		11	20		7	35		4	1	3	1	1	60
	65 i więcej lat		6	9	2	6	0	0	10	11		7	35	3		2	2	4	1	73
WYKSZTAŁCENIE	podstawowe		6	10		4			24	7	2	17	25	2		0		2		89
	zasadnicze zawodowe	1	2	10	1	8		1	18	8		21	21		1	4	0	3		126
	średnie i pomaturalne		1	4	1	9		0	15	17		5	38	1	1	3	1	2	4	165
	wyższe i licencjat			3		12	0			21	1	4	41		2	1	13		1	57
MIEJSCE ZAMIESZKANIA	wieś		3	10		4			31	8		22	19			3		0		175
	miasta do 20 tys.		4	7		7	0	4	16	9		10	33		0	2	2	3		45
	miasta 20-100 tys.	1		4	2	6			3	13	2	4	47	4	1	3	2	4	4	84
	miasta 100-500 tys.		2	3		12	0	4	18		3	44		2	3	6		3		79
	miasta pow. 500 tys.		1	5	2	18			2	22	1	7	29		2	1	5	5	2	56
GRUPA SPOŁECZNO - ZAWODOWA	kierownicy, specjaliści			6		11				29	2	6	32		4	2	8			37
	prywatni przedsiębiorcy			9		12				9		11	48				11			18
	pracownicy administracji i usług			7		16			12	20		6	27				4		6	39
	robotnicy		1	5		10		3	21	16		10	19			4		7	3	53
	rolnicy			7					57	5		30								39
	gospodynie domowe		3	3		4			13	3		20	40	6		8				24
	emeryci		4	8	2	5	0	0	12	14		8	35	2	1	1	3	3	1	94
	renciści		9	10		7			11	12		14	30		0	3		4		50

	uczniowie i studenci			7	2	13				16	3	4	3	46		3			3	35
	bezrobotni	2	1	4		7				6	7		17	48			8			46
PRAKTYKI RELIGIJNE	regularnie praktykujący		2	9	1	7	0	1	22	12	1	12	24		1	3	2	3	1	281
	nieregularnie praktykujący		3	4	1	12			7	15	1	15	36	4		1			1	98
	niepraktykujący	2		1		6				11		6	59		2	1	7		5	59
SAMOOCENA SYTUACJI MATERIALNEJ	dobra		1	6		13			21	12			31	3		5	2	6	2	57
	średnia		3	5	0	8	0	1	16	14	1	10	33	1	1	1	3	2	2	281
	zła	1	2	13	2	4			12	9		26	26		0	3	1		0	99
ZAINTERESOWANIE POLITYKĄ	w ogóle się nie interesują		5	17		1			5	3		38	23			3		4		30
	raczej się nie interesują	1	2	9		9	0	1	16	14	2	14	25	1	2	3	1	1	1	148
	raczej się interesują		2	5	1	7			18	13		9	35	1	1	3	2	1	2	214
	bardzo zainteresowani		1	2		12			9	16		6	38				9	8		46
OCENA KIERUNKU ZMIAN W KRAJU	dobry		2			8	0		14	13		7	43		2	3	4	5		109
	zły	0	2	9	0	7		1	16	13	1	17	27	1	1	2	2	0	2	255
	trudno powiedzieć	4	8	2	9		0	16	14	1	2	31	3	0	2	2	4	2		73
POGLĄDY POLITYCZNE	lewicowe		2		1	0	0		11	1	1	4	76			1			2	121
	centrolewicowe		1	2		5			19	3		8	53		3	5	1			43
	centroprawicowe		2	3		22			20	29		4	4		3	2	6	5		45
	prawicowe		1	17	1	13		2	9	28		11	4		1	4	4	4	3	103
	trudno powiedzieć	1	4	8		6		0	23	9	1	25	13	3		2	2	1	1	127

a Braki wyszczególnionych w opisie tytułu tabeli kolumn oraz puste komórki w tabeli danych oznaczają, że w badanej zbiorowości dana kategoria nie została wskazana przez żadną z osób.
Zera występują w sytuacji, gdy kategoria została wskazana - w badanej zbiorowości - przez liczbę osób stanowiącą mniej niż 1%.

b Dane TNS OBOP; Sondaż realizowany w dn. 12-14 listopada 2002 r.